

SUOMEN ASEVIENTI 2010

Teemana ydinaseet

Suomesta vietiin vuonna 2010 sotatarvikkeita 58,77 miljoonan euron arvosta. Sotatarvikevienti laski edellisen vuoden 86,54 miljoonasta eurosta 32 prosenttiyksikköä. Vientilupia myönnettiin 61,22 miljoonan euron arvosta. Myönnettyjen vientilupien arvo laski yli puolella edellisen vuoden 159,05 miljoonasta eurosta. Syynä tähän oli, että useilla valtioilla oli finanssikriisin takia käytettävissä vähemmän rahaa asevarusteluun.

Pidemmällä aikavälillä tarkasteltuna Suomen sotatarvikevienti jatkoi kasvuaan. Sotatarvikkeita vietiin vuosina 2006–2010 23 prosenttia enemmän verrattuna edelliseen viiteen vuoteen (2001–2005). Vuonna 2010 viisi suurinta vientimaata olivat Puola (30,4 % kokonaisviennistä), Kroatia (17,5 %), Yhdysvallat (11,0 %), Alankomaat (6,8 %) ja Saudi-Arabia (6,2 %).

Kaksoiskäyttökäytön teknologian vientilupia myönnettiin 293 kappaletta, mikä on yksi lupa enemmän kuin edellisenä vuonna. Viennin arvoa tai vastaanottajia ei tiedetä johtuen viranomaisten puutteellisesta raportoinnista.

Siviiliaseseiden vientilupia myönnettiin 40 maahan yhteensä 195 767 aseelle. Vientilupien määrä kasvoi edellisestä vuodesta 78 prosenttia johtuen siitä, että edellisenä vuonna haettiin poikkeuksellisen vähän vientilupia. Vuosina 2006–2010 myönnettyjen vientilupien määrä kasvoi 28 prosenttia verrattuna edellisiin viiteen vuoteen (2001–2005).

Siviilipatruunoiden vientilupia myönnettiin 55 maahan yhteensä 111,93 miljoonalle patruunalle. Vuosina 2006–2010 myönnettyjen vientilupien määrä laski seitsemän prosenttia verrattuna edellisiin viiteen vuoteen.

Harmaa lista

Raportin harmaassa listassa arvioidaan sitä, kuinka Suomi noudattaa EU:n juridisesti sitovan yhteisen kannan asevientikriteereitä sekä kuinka asevienti on suhteessa viralliseen ulko- ja turvallisuuspolitiikkaan kuten rauhanvälittämiseen, ihmisoikeuksien ja demokratian edistämiseen. Tarkoituksena on nostaa esille aseviennin mahdollisesti aiheuttamia riskejä ja haittavaikutuksia. Arviointi on toteutettu EU:n kriteereitä vastaavilla mittareilla.

Vuonna 2010 Suomi vei sotatarvikkeita, kaksoiskäyttökäytön teknologiaa ja siviiliaseseita sekä ammuksia 99 valtioon. Niistä 55 oli harmaalla listalla. Sotatarvikkeiden vientilupia annettiin 30 harmaan listan maahan. Kohdemaista huomionarvoisia ovat Saudi-Arabia, Irak sekä huumekartelleja vastaan sotaa käyvä Meksiko, jonne puolustusministeriö antoi vuonna 2010 luvan viedä tarkkuuskivääreitä.

Aseviennin läpinäkyvyys edelleen heikko

Suomen aseviennin läpinäkyvyys ei parantunut edellisestä vuodesta. Sotatarvikkeiden vientiluvista vastaava Puolustusministeriö ei kehittänyt raportoinnin puutteita eikä julkaise raporttia suomeksi ja ruotsiksi. Kaksoiskäyttökäytön teknologian vientiluvista vastaava Ulkoministeriö ja siviilikäyttöön tarkoitettujen aseiden ja ammusten vientiluvista vastaava Poliisihallitus eivät julkaise lainkaan vuosittaisia raportteja. Vuoden aikana esille nousi useita korruptiotapauksia, mikä on huolestuttava ilmiö suomalaisessa asekaupassa.

Sodankäyntiä ja aseita rajoittavat sopimukset

Vuonna 2010 keskustelua hallitsi pyrkimys kohti ydinaseetonta maailmaa. Se alkoi Yhdysvaltain presidentti Barack Obaman Prahan puheesta ja sitä tukevia korkean tason mielipidekirjoituksia julkaistiin runsaasti vuoden aikana. Tunnetuimpia niistä olivat niin kutsuttujen neljän koplien kirjoitukset esimerkiksi Yhdysvalloissa, Belgiassa ja Suomessa (HS Vieraskynä 14.10.2010).

Vuoden aikana kansainvälisen asekauppasopimuksen (ATT) neuvottelut jatkuivat. Useat valtiot ratifioivat kaksi vuotta aiemmin solmitun sopimuksen rypäleaseseiden kieltämisestä. Suomi ei liittynyt sopimukseen.

Suomi rahoittaa ydinaseita valmistavia yrityksiä

Vuoden 2010 asevienti raportin teemana olivat ydinaseet, joita tarkasteltiin neljässä artikkelissa. Suomalaiset ammattiliitot, eläkevakuutuslaitokset, kirkko ja pankit tekevät suomalaisten varoin sekä suoria että epäsuoria sijoituksia ydinaseita valmistaviin tai niitä rahoittaviin yhtiöihin. Asia nostaa esille eettisiä kysymyksiä. Sijoittajaorganisaatiot puolustavat sijoituksiaan sillä, ettei ydinaseita kieltäviä kansainvälisiä sopimuksia ole.

Suomen asevienti 2010: Teemana ydinaseet

Pamela Baarman ja Jarmo Pykälä (toim.). SaferGlobe Finland, Helsinki 2012. 44 sivua. Tietoja lainattaessa on ilmoitettava lähde. Ladattavissa verkko-osoitteesta www.saferglobe.fi.